C/2026/4623

31.8.2026 г.

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Насоки за прилагането на член 25 от Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724

(C/2026/4623)

Целта на настоящото съобщение е да се предоставят практически насоки на възлагащите органи и възложителите за оценка на приноса към устойчивостта и издръжливостта в процедурите за възлагане на обществени поръчки в съответствие с член 25 от законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии (NZIA). Настоящите насоки нямат правно обвързващ характер. Въпреки че понякога перифразират разпоредбите на законодателството на Съюза, те нямат за цел да разширяват или стесняват правата и задълженията, определени в NZIA или други обвързващи инструменти, например STEP. Освен това настоящите насоки не засягат правилата за държавна помощ и принципа на субсидиарност. Комисията може да преразгледа или да допълни настоящите насоки.

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

I. Въведение 4

II. Приложно поле 4

III. Принос към устойчивостта и издръжливостта в процедурите за възлагане на обществени поръчки 6

А. Изисквания за екологична устойчивост (член 25, параграф 1 от NZIA) 6

Б. Допълнителни неценови изисквания (член 25, параграф 3 от NZIA) 6

1. Специално условие, свързано със съображения, отнасящи се до социалната сфера или заетостта ... 6

2. Изискване за доказване на съответствие с изискванията за киберсигурност 7

3. Специфично договорно задължение за навременно изпълнение 7

В. Изисквания за издръжливост (член 25, параграф 7 от NZIA) 8

1. Кога трябва да се вземе предвид приносът към издръжливостта? 8

2. Прилагане на изискванията за издръжливост 9

3. Определяне и проверка на произхода на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и основните специфични компоненти 11

4. Оценка на стойността на основните специфични компоненти 11

5. Спазване на изискванията за издръжливост през целия процес на възлагане на обществени поръчки 12

6. Определяне на пропорционалната такса (член 25, параграф 7, буква г) от NZIA) 13

IV. Изключения 13

А. Единствени доставчик (член 25, параграф 9, буква а) от NZIA) 14

Б. Липса на подходяща оферта или заявление за участие (член 25, параграф 9, буква б) и член 25, параграф 11 от NZIA) 14

В. Непропорционални разлики в разходите (член 25, параграф 9, буква в) и член 25, параграф 10 от NZIA) 15

Г. Международни споразумения (член 25, параграф 8 от NZIA) 16

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

CPV	Общ терминологичен речник, свързан с обществените поръчки
КН	Комбинирана номенклатура
ЕС	Европейски съюз
GPA	Споразумение за държавните поръчки
ХС	Хармонизирана система
JRC	Съвместен изследователски център на Европейската комисия
ОСК	Основен специфичен компонент
NZIA	Законодателен акт за промишленост с нулеви нетни емисии
ФВ	Фотоволтаика

I. **ВЪВЕДЕНИЕ**

С Регламент (ЕС) 2024/1735 за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724 („Законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии“ или „NZIA“) ([1]) се създава правна рамка, която има за цел да се укрепи производствената екосистема за технологии за нулеви нетни емисии в Европейския съюз. По-специално, за да се намалят стратегическите зависимости на ЕС по отношение на технологиите за нулеви нетни емисии и техните вериги на доставките и да се постигнат целите на ЕС в областта на климата и енергетиката, в член 5 от NZIA се определят целите на Комисията и държавите членки за постигане на производствени мощности от най-малко 40 % от годишните нужди на ЕС от внедряване на технологии за нулеви нетни емисии до 2030 г.; и 15 % от световното производство на технологии за нулеви нетни емисии до 2040 г.

За да бъдат постигнати тези цели, с член 25 от NZIA се определят изисквания за процедурите за възлагане на обществени поръчки, попадащи в обхвата на директиви 2014/23/ЕС ([2]), 2014/24/ЕС ([3]) и 2014/25/ЕС ([4]) („директивите за обществените поръчки“), с цел да се гарантира, че публичните разходи спомагат за насърчаване на търсенето на технологии за нулеви нетни емисии, които допринасят за устойчивостта и издръжливостта. В член 25 от NZIA се предвижда прилагането на минимални изисквания за екологична устойчивост и издръжливост на веригите на доставки, както и други задължения, свързани с изпълнението на договора.

Настоящото съобщение предоставя насоки на възлагащите органи и възложителите относно прилагането на член 25 от NZIA, в съответствие с член 29, параграф 1 от същия законодателен акт, и не засяга правилата за държавна помощ.

II. **ПРИЛОЖНО ПОЛЕ**

Член 25 от NZIA се прилага за *„процедури за възлагане на обществени поръчки, попадащи в обхвата на директива 2014/23/ЕС, 2014/24/ЕС или 2014/25/ЕС, когато договорите имат като част от своя предмет технологии за нулеви нетни емисии, посочени в член 4, параграф 1, букви а)—к) от настоящия регламент“*, както и за *„договори и концесии за строителство, включващи въпросните технологии“*.

Съответствие с обхвата на директивите за обществените поръчки. Обхватът на член 25 от NZIA съответства на обхвата на директивите за обществените поръчки. Следователно при определянето на това дали дадена процедура за възлагане на обществена поръчка попада в обхвата на член 25 от NZIA следва да се вземат предвид праговете, изключенията и специалните случаи, предвидени в посочените директиви. Например член 25 се прилага по отношение на договори, субсидирани от възлагащи органи, ако те отговарят на критериите, определени в член 13 от Директива 2014/24/ЕС ([5]). По сходен начин член 25 се прилага както за динамичните системи за покупки, така и за рамковите споразумения, при условие че стойността по рамковото споразумение (а не на възложените въз основа на него договори) отговаря на праговете, определени в директивите за обществените поръчки ([6]).

Времеви обхват. Законодателството, което се прилага за дадена процедура за възлагане на обществена поръчка, е приложимото към момента на поканата за участие в процедура за възлагане на обществена поръчка или към момента на започване на процедурата — а не към момента на възлагане на договорите. За рамковите споразумения и договорите, възложени въз основа на такива споразумения, приложимото законодателство е това, което е било в сила към момента на публикуване на поканата за участие в процедурата по рамковото споразумение.

Включване на технологии за нулеви нетни емисии. По отношение на договорите и концесиите за строителство член 25 от NZIA се прилага, когато те „включват“ технологии за нулеви нетни емисии, посочени в член 4, параграф 1, букви а)—к). Например договор за строителство или ремонт на училищна сграда, която ще бъде оборудвана със слънчеви фотоволтаични панели, попада в обхвата на член 25.

([1]) Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724 (ОВ L 2024/1735, 28.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

([2]) Директива 2014/23/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за възлагане на договори за концесия, текст от значение за ЕИП (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).

([3]) Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

([4]) Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

([5]) Т.е. когато договорът за строителство или поръчката за услуги се субсидира пряко в размер на повече от 50 % от възлагащ орган и надвишава определен праг.

([6]) Текущите прагове могат да бъдат проверени онлайн тук: https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/public-procurement/legal-rules-and-implementation/thresholds_en.

За други процедури за възлагане на обществени поръчки член 25 от NZIA се прилага, когато те имат „като част от своя предмет“ технологии за нулеви нетни емисии, посочени в член 4, параграф 1, букви а)—к) от NZIA. Предметът на договора следва да бъде определен от възлагащия орган или възложителя и да бъде изрично посочен в документацията за обществената поръчка. Общият терминологичен речник, свързан с обществените поръчки (CPV), може да помогне на възлагащите органи и възложителите да определят предмета на договора. Същевременно, когато е уместно, следва да се вземат предвид и други аспекти. Това означава, че член 25 може да се прилага дори ако съответните технологии за нулеви нетни емисии не са посочени в CPV на договора.

Прилагането на член 25 от NZIA се задейства, когато релевантна технология за нулеви нетни емисии е част от предмета на даден договор. Технологията за нулеви нетни емисии следва да бъде част от предмета на договора, но няма значение какъв дял от общата стойност на договора представлява тя, тъй като изискванията по член 25, параграфи 1 и 7 се отнасят само до включените технологии за нулеви нетни емисии (а не до целия договор). По сходен начин стойността на технологията за нулеви нетни емисии не е от значение, стига (прогнозната) стойност на целия договор да надвишава праговете, при които се прилагат директивите за обществените поръчки.

Прилагането на член 25 от NZIA обаче се задейства само когато договорът включва като част от своя предмет краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии. Това условие не се задейства, ако предметът на договора включва продукти, в състава на които като един от подкомпонентите фигурира технология с нулеви нетни емисии. Например възлагането на обществени поръчки за промишлени акумулаторни батерии попада в обхвата на член 25, а възлагането на обществени поръчки за електрически автобуси и електрически превозни средства, които съдържат батерии, не попада в обхвата на посочения член ([7]).

Когато процедурата за възлагане на обществена поръчка е разделена на обособени позиции, за целите на член 25 предметът трябва да се оценява поотделно за всяка позиция, а не за цялата процедура. Например, ако процедурата за възлагане на обществена поръчка е разделена на две обособени позиции — една за доставката на технологията за нулеви нетни емисии и друга за инсталирането на тази технология, член 25 ще се прилага само за първата позиция. Процедурите не могат да бъдат разделяни на обособени позиции с цел те да попаднат извън обхвата на NZIA.

Липса на припокриване между член 25 и член 26 от NZIA. В някои случаи приложното поле на член 25 и това на член 26 от NZIA може да се припокриват. За тези случаи в съображение 7 от регламента за изпълнение за NZIA относно неценовите критерии при търгове ([8]) се посочва следното:

„В съответствие с член 26, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2024/1735 държавите членки трябва да включат критерии за предварително квалифициране или критерии за възлагане, за да се оцени приносът на търга за устойчивостта и издръжливостта. Член 25 от Регламент (ЕС) 2024/1735 изисква от възлагащите органи и възложителите да прилагат в някои процедури за възлагане на обществени поръчки минималните задължителни изисквания за екологична устойчивост и някои задължителни изисквания за оценка на приноса на офертата за издръжливостта. Както процедурите за възлагане на обществени поръчки, така и търговете за внедряване на възобновяеми енергийни източници допринасят за издръжливостта на Съюза. За публичните предприятия, извършващи дейност в енергетиката, които са възложители в съответствие с член 4 от Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, се прилага член 25 от Регламент (ЕС) 2024/1735, когато възлагат поръчки за технологиите за нулеви нетни емисии, изброени в член 4, параграф 1, букви а)—к) от Регламент (ЕС) 2024/1735. Същевременно те могат да участват и като оференти в търгове за енергия от възобновяеми източници при спазване на член 26 от Регламент (ЕС) 2024/1735. В съображение 81 от Регламент (ЕС) 2024/1735 се припомня, че е важно да се гарантира, че изискванията по отношение на устойчивостта и издръжливостта се прилагат по начин, който осигурява лоялна конкуренция при еднакви условия между участниците на пазара независимо от тяхната структура на собственост. За да се осигури такава лоялна конкуренция при еднакви условия, за целите на оценката на спазването на изискванията за издръжливост и екологична устойчивост за публичните предприятия, участващи в търгове за енергия от възобновяеми източници съгласно член 26, следва да се прилагат само правилата, определени в член 26. Правилата, определени в член 25, следва да се прилагат за възлагането на обществени поръчки за технологии за нулеви нетни емисии, освен когато такива обществени поръчки се използват за изпълнение на проекти, възложени в контекста на търгове за енергия от възобновяеми източници при спазване на член 26.“

([7]) Това разграничава приложното поле на член 25 от това на член 28 от NZIA. Член 25 се прилага, когато технологиите за нулеви нетни емисии, посочени в член 4, букви а)—к) от NZIA, са част от предмета на договора. Този списък включва акумулаторните батерии, които са подкомпонент на електрическите превозни средства, но не и електрическите задвижващи системи за пътен транспорт, които могат да бъдат приравнени към електрическите превозни средства. От друга страна член 28 се прилага за публични програми, подпомагащи закупуването на всякакви крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, включително електрически задвижващи системи за пътен транспорт. Поради това превозните средства с нулеви емисии попадат в обхвата на член 28 от NZIA (вж. Съобщение C/2026/123 на Комисията).

([8]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1176 на Комисията от 23 май 2025 г. за определяне на критериите за предварително квалифициране и възлагане за търговете за внедряване на енергия от възобновяеми източници (ОВ L, 2025/1176, 18.6.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

III. **ПРИНОС КЪМ УСТОЙЧИВОСТТА И ИЗДРЪЖЛИВОСТТА В ПРОЦЕДУРИТЕ ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ**

Съгласно член 25 от NZIA в процедурите за възлагане на обществени поръчки, попадащи в обхвата му, се предвижда прилагането на три различни вида изисквания: минималните задължителни изисквания за екологична устойчивост (член 25, параграф 1), изискване за издръжливост (член 25, параграф 7) и поне едно от допълнителните изисквания, посочени в член 25, параграф 3, свързани с аспекти, отнасящи се до социалната сфера или заетостта, киберсигурността или задължението за осигуряване на навременно изпълнение. Изискванията трябва да се отнасят до конкретната технология за нулеви нетни емисии, предмет на поръчката.

В съответствие с член 25, параграф 12, буква а) държавите членки могат да използват допълнителни неценови критерии освен посочените в член 25, включително критерии, които не попадат в обхвата на NZIA. Когато става въпрос за държавна помощ, всички неценови критерии трябва да бъдат разработени в съответствие с правилата за държавна помощ и по-специално с определени максимални граници за тежестта на критериите.

А. **Изисквания за екологична устойчивост (член 25, параграф 1 от NZIA)**

Съгласно член 25, параграф 1 от NZIA от възлагащите органи и възложителите се изисква да включват минимални изисквания, свързани с екологичната устойчивост на технологиите за нулеви нетни емисии, предмет на поръчка, както е установено в актовете за изпълнение. С Регламент за изпълнение (ЕС) 2026/718 на Комисията ([9]) се установяват минимални задължителни изисквания за пригодността за рециклиране на лопатките на вятърните турбини. В член 25, параграф 1 от NZIA не се налагат задължения по отношение на технологиите за нулеви нетни емисии и/или аспектите, свързани с екологичната устойчивост, които не са обхванати от посочения акт за изпълнение ([10]). Възлагащите органи и възложителите обаче може да включват в своите процедури за възлагане на обществени поръчки допълнителни изисквания или критерии за възлагане, свързани с екологичната устойчивост, както е посочено в член 25, параграф 2.

Член 25, параграф 1 е свързан с акта за изпълнение, в който се определят минималните изисквания за екологична устойчивост, и следователно се прилага от датата на влизане в сила на този акт за изпълнение, т.е. 30 юни 2026 г.

Б. **Допълнителни неценови изисквания (член 25, параграф 3 от NZIA)**

Допълнителното неценово изискване по член 25, параграф 3, се прилага само за договори и концесии за строителство, включващи технология за нулеви нетни емисии, посочена в член 4, параграф 1, букви а)—к) от NZIA.

Съгласно разпоредбата от възлагащите органи и възложителите се изисква да включат поне едно от трите посочени в нея изисквания, а именно:

— специално условие, свързано със съображения, отнасящи се до социалната сфера или заетостта;

— изискване за доказване на съответствие с приложимите изисквания за киберсигурност; или

— специфично договорно задължение за навременно изпълнение на компонент по договора, свързан с технологии за нулеви нетни емисии, изброени в член 4, параграф 1, букви а)—к).

1. *Специално условие, свързано със съображения, отнасящи се до социалната сфера или заетостта*

Възлагащите органи и възложителите следва да имат предвид целта на стратегическите обществени поръчки съгласно NZIA, тоест условието следва да има положително въздействие, от гледна точка на социалната сфера или заетостта, върху производството на технологията за нулеви нетни емисии, която е предмет на въпросния договор. В тази връзка условията, попадащи в обхвата на член 25, параграф 3, буква а), биха могли, например, да се отнасят до наемане на лица, изпитващи специфични социални или професионални затруднения, участие на МСП, придържане към етични стандарти при снабдяването или задължения за осигуряване на обучение и чиракуване. Освен това възлагащите органи и възложителите могат да се позовават на специални условия, отнасящи се до социалната сфера или заетостта, които вече са прилагали успешно, стига те да са свързани с предмета на съответния договор.

([9]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2026/718 на Комисията от 20 март 2026 г. за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на минималните изисквания за екологична устойчивост при процедурите за възлагане на обществени поръчки, включващи определени технологии за нулеви нетни емисии (ОВ L, 2026/718, 23.3.2026 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2026/718/oj).

([10]) Това не засяга задълженията, произтичащи от други законодателни актове. Например, що се отнася до термопомпите, възлагащите органи и възложителите вече са задължени да възлагат обществени поръчки само за продукти от двата най-високи класа на енергийна ефективност (вж. член 7 от Директива (ЕС) 2023/1791). За акумулаторните батерии изискванията за екологична устойчивост ще бъдат определени в съответствие с регламента относно акумулаторните батерии (Регламент (ЕС) 2024/1781).

В случай че както броят на потенциалните оференти и доставчиците, така и стойността на технологията за нулеви нетни емисии в договора са съпоставими с мащаба на проектите при търговете за енергия от възобновяеми източници, възлагащите органи и възложителите се приканват да съгласуват, доколкото е възможно, специалното условие по член 25, параграф 3, със съответния критерий за предварително квалифициране във връзка с търговете по NZIA (вж. член 26 от NZIA). Това се отнася до свързаните със социалната сфера или правата на човека аспекти на критерия за предварително квалифициране във връзка с отговорното професионално поведение при търгове, които са подробно изложени в член 4 от акта за изпълнение на NZIA ([11]). При съгласуването на специалното условие с критерия за предварително квалифициране възлагащите органи и възложителите следва да гарантират, че изискванията на условието са свързани с предмета на договора и се придържат към него. Това означава, че всички изисквания за дължима грижа и оповестяване трябва да бъдат съсредоточени върху дейностите или веригите на доставки, свързани с предоставяния продукт, дейност или услуга.

Примери за специални условия при възлагането на обществени поръчки, свързани със съображения, отнасящи се до социалната сфера или заетостта:

— Изпълнителят се задължава да отдели X часа от работата за програми за професионално обучение (напр. чиракуване), както и Y часа за програми за социално приобщаване (напр. професионална реинтеграция във връзка с изпълнението на съответния договор).

— При изпълнението на задълженията си по договора изпълнителят предприема мерки за спазване на основните аспекти на дължимата грижа, отнасящи се до социалната сфера и правата на човека, както са определени в член 5, параграф 1, букви а)—ж) от Директива (ЕС) 2024/1760 относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта.

2. *Изискване за доказване на съответствие с изискванията за киберсигурност*

Съгласно член 25, параграф 3, буква б) от NZIA се предвижда изискване за доказване на съответствие с приложимите изисквания за киберсигурност. В него се прави конкретна препратка към Акта за киберустойчивост ([12]), който ще се прилага изцяло от 11 декември 2027 г. Преди тази дата възлагащите органи и възложителите следва да изискват от оферентите да доказват съответствие с приложимите изисквания за киберсигурност, предвидени в националното и европейското законодателство.

Киберсигурността е един от критериите за търговете по член 26 (вж. член 5 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1176). Националните органи се приканват да спазват, доколкото е възможно, спецификациите, определени в член 5 от Регламента за изпълнение ([13]) на член 26.

3. *Специфично договорно задължение за навременно изпълнение*

Задължението за навременно изпълнение следва да се отнася конкретно до компонента на договора, свързан с технологиите за нулеви нетни емисии. С него следва да се изисква, когато става дума за технологии за нулеви нетни емисии, да е налице навременно изпълнение, включително, според случая, при планирането, закупуването, инсталирането и въвеждането в експлоатация. Изискването не трябва непременно да се отнася и до останалите компоненти на договора.

Както при останалите допълнителни неценови критерии, възлагащите органи и възложителите се насърчават да съгласуват специалното условие с критерия за предварително квалифициране във връзка с навременното изпълнение, посочен в член 26 от NZIA. В член 6 от акта за изпълнение ([14]) са посочени примери за съответни критерии за предварително квалифициране.

([11]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1176 на Комисията от 23 май 2025 г. за определяне на критериите за предварително квалифициране и възлагане за търговете за внедряване на енергия от възобновяеми източници (ОВ L, 2025/1176, 18.6.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

([12]) Регламент (ЕС) 2024/2847 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2024 г. относно хоризонтални изисквания за киберсигурност за продукти с цифрови елементи и за изменение на регламенти (ЕС) № 168/2013 и (ЕС) 2019/1020 и Директива (ЕС) 2020/1828 (Акт за киберустойчивост) (ОВ L 2024/2847, 20.11.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

([13]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1176 на Комисията от 23 май 2025 г. за определяне на критериите за предварително квалифициране и възлагане за търговете за внедряване на енергия от възобновяеми източници (ОВ L, 2025/1176, 18.6.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

([14]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1176 на Комисията от 23 май 2025 г. за определяне на критериите за предварително квалифициране и възлагане за търговете за внедряване на енергия от възобновяеми източници (ОВ L, 2025/1176, 18.6.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj).

Пример за договорно задължение за навременно изпълнение:

Срокът за подготовка и изпълнение на строителните работи, свързани с инсталирането на фотоволтаичните модули, е до четири месеца от началната дата, посочена в документацията за обществената поръчка. Ако крайният срок за изпълнение, посочен в договора, не бъде спазен, изпълнителят ще дължи неустойка в размер на XXX евро за всеки календарен ден закъснение. При закъснение от осем дни и повече ще се прилага увеличена глоба в размер на YYY евро.

B. **Изисквания за издръжливост (член 25, параграф 7 от NZIA)**

1. *Кога трябва да се вземе предвид приносът към издръжливостта?*

Изискването за издръжливост, заложено в член 25, параграф 7, се прилага единствено за крайния продукт от областта на технологиите за нулеви нетни емисии и неговите основни специфични компоненти, по отношение на чиито доставки ЕС е силно зависим от държава извън ЕС. Основните специфични компоненти на технологиите за нулеви нетни емисии са посочени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1178 на Комисията от 23 май 2025 г. за определяне на правилата за прилагане на Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета що се отнася до списъка на технологиите за нулеви нетни емисии и техните основни специфични компоненти за целите на оценката за приноса към издръжливост ([15]).

В член 25, параграф 7 се дава определение за висока зависимост на доставките. Включени са два случая:

1) Повече от 50 % от доставките в ЕС на краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии или на основен специфичен компонент произхождат от една-единствена държава извън ЕС; ИЛИ

2) Повече от 40 % от доставките в ЕС на краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии или на основен специфичен компонент произхождат само от една държава извън ЕС И СЪЩО ТАКА този дял се е увеличил средно с най-малко 10 процентни пункта през две последователни години.

Фигура 1

Кога се взема предвид приносът на търга към издръжливостта?

За целите на настоящите насоки всяка държава извън ЕС, която отговаря на едно от двете условия, посочени в член 25, параграф 7, втора алинея, се определя като „доминиращ източник на доставки“.

([15]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1178 на Комисията от 23 май 2025 г. за определяне на правилата за прилагане на Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета що се отнася до списъка на технологиите за нулеви нетни емисии и техните основни специфични компоненти за целите на оценката за приноса към издръжливост (ОВ L, 2025/1178, 18.6.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1178/oj).

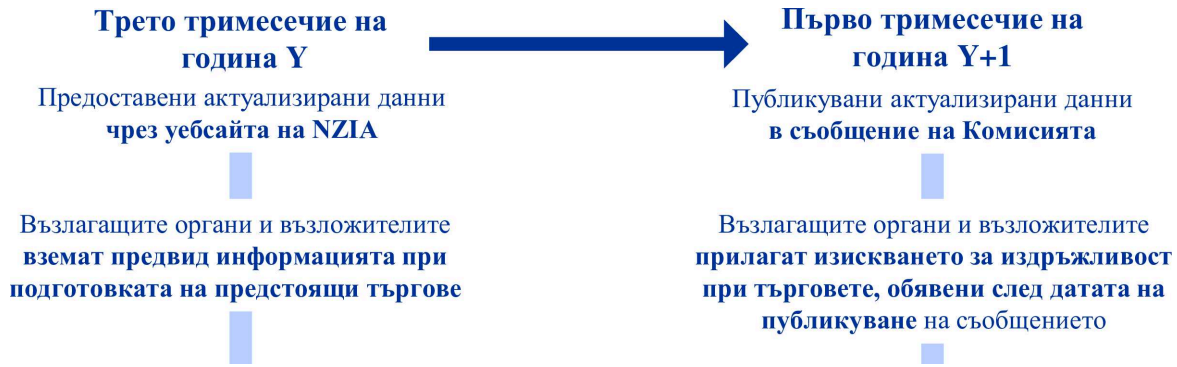
Дяловете на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и на основните им специфични компоненти с произход от различни държави извън ЕС в доставките на ЕС се представят ежегодно от Комисията в специално съобщение, в съответствие с член 29, параграф 2 от NZIA. Първото съобщение относно зависимостите в областта на технологиите за нулеви нетни емисии вече беше публикувано ([16]) и се прилага от 30 декември 2025 г. В таблица 1 от съобщението значителните зависимости са откроени с удебелен шрифт и с цвят. Възлагащите органи и възложителите трябва да се запознаят със съобщението относно зависимостите в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и не трябва сами да изчисляват зависимостите на доставките.

Съобщението ще се актуализира ежегодно. Възможно е в него не винаги да се представят данни за зависимостите при всички основни специфични компоненти. Комисията работи усилено, за да създаде основа за оценка на зависимостите при всички такива компоненти. Съответно в бъдещите актуализации ще бъдат добавяни постепенно допълнителни данни. За всеки краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии или основен специфичен компонент, който не е посочен в съобщението, може да се приеме, че не съществува висока зависимост.

За да се даде време на възлагащите органи и възложителите да се приспособят към актуализираната информация относно дела на доставките в ЕС и на зависимостите от различни държави, таблица с актуализираните данни ще бъде публикувана на уебсайта на NZIA приблизително шест месеца преди публикуването на актуализираното съобщение. Таблицата ще бъде актуализирана през третото тримесечие на всяка година, а самото актуализирано съобщение ще бъде публикувано през първото тримесечие на следващата година. Моля, имайте предвид, че данните, предоставяни на уебсайта на NZIA, са с информативен характер и за оценката на зависимостта на доставките по смисъла на член 25, параграф 7, втора алинея следва да се използва единствено съобщението.

Фигура 2

Срок за изпълнение на изискването за издръжливост

2. *Прилагане на изискванията за издръжливост*

Прилагането на изискванията за издръжливост се задейства, когато в съобщението на Комисията относно зависимостите в областта на технологиите за нулеви нетни емисии се установи, че съществува висока зависимост по отношение на краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и/или на един от основните му специфични компоненти.

В член 25, параграф 7, букви а) и б) от NZIA са описани основните изисквания за издръжливост:

— В параграф 7, буква а) се предвижда, че не повече от 50 % от стойността на крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии следва да произхожда от доминиращия източник на доставки.

Това означава, че не повече от половината от общата стойност на крайния продукт за възлагащия орган или възложителя може да произхожда от доминиращия източник на доставки. Например при договори за покривни слънчеви фотоволтаични уредби не повече от 50 % от общата стойност на слънчевите фотоволтаични системи може да бъде разпределена за системи, доставяни от доминиращия източник на доставки.

([16]) Съобщение на Комисията за предоставяне на актуализирана информация за определяне на дяловете на доставките в Европейския съюз на крайни продукти и техните основни специфични компоненти с произход от различни трети държави съгласно Регламент (ЕС) 2024/1735 за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии (Законодателен акт за промишленост с нулеви нетни емисии) (ОВ C, C/2025/3236, 18.6.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3236/oj).

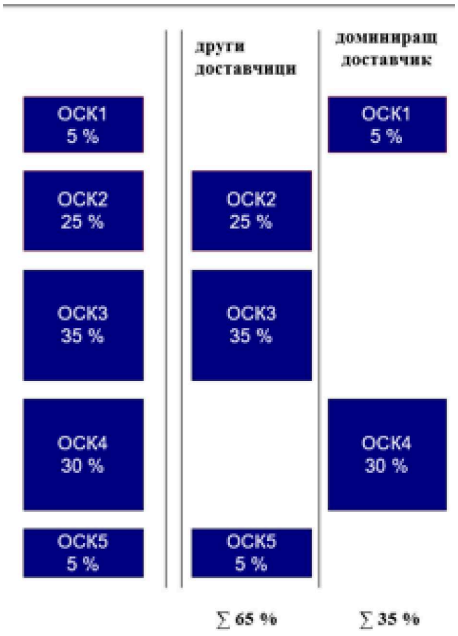
Това изчисление се прилага за разходите на възлагащия орган и възложителя за доставката на крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии. То не представлява сумата от разходите за основните специфични компоненти.

— В параграф 7, буква б) се предвижда, че не повече от 50 % от стойността на основните специфични компоненти следва да произхождат от доминиращия източник на доставки.

Изискването по параграф 7, буква б) се прилага за общата стойност на всички основни специфични компоненти, а не за всеки отделен компонент. За да се изчисли делът с произход от доминиращия източник на доставки, са необходими два вида информация: 1) за произхода на всеки основен специфичен компонент (вж. раздел III.B.3) и 2) за дела от стойността за всеки основен специфичен компонент (вж. раздел III.B.4). Сумарната стойност на всички основни специфични компоненти с произход от доминиращия източник на доставки не може да надвишава 50 % от общата стойност. Изборът на компоненти следва да се остави на оферента (а не на възлагащите органи или възложителите). По този начин се гарантира достатъчна конкуренция сред доставчиците на компоненти и се дава възможност на оферентите да направят икономически най-ефективния избор, като същевременно спазват изискванията.

Фигура 3

Прилагане на член 25, параграф 7, буква б)

Опростеният пример във фиг. 3 илюстрира това: тази технология за нулеви нетни емисии се състои от пет основни специфични компонента. Оферентът възнамерява да използва продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, който включва два основни специфични компонента с произход от доминиращия източник на доставки (обозначени като ОСК1 и ОСК4). Сглобяването и компонентите заедно представляват 35 % от стойността на всички основни специфични компоненти. В този пример основните специфични компоненти отговарят на изискванията по параграф 7, буква б).

Изискването за издръжливост се прилага за специфичните технологии за нулеви нетни емисии, доставяни в рамките на обществената поръчка, а не за общото или средното ниво на доставки на доставчика за цялото му производство.

Две различни държави могат да отговарят на условията за доминиращ източник на доставки, като една държава е доминираща по отношение на един компонент, а друга държава е доминираща по отношение на друг. В този случай изискването за издръжливост се прилага поотделно за всяка една от тях. Все пак, към датата на публикуване на настоящите насоки този сценарий е хипотетичен.

3. *Определяне и проверка на произхода на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и основните специфични компоненти*

За да приложат член 25, параграф 7 от NZIA, оферентите, възлагащите органи и възложителите трябва да познават произхода на крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и на неговите основни специфични компоненти. Произходът на крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и на основните му специфични компоненти следва да се определя в съответствие с правилата за определяне на непреференциален произход въз основа на Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета ([17]) (Митнически кодекс на Съюза). С посочения регламент се установяват правилата и процедурите за митническите операции в рамките на ЕС, което включва понятието „правила за произход“ за определяне на мястото на произход на даден продукт. Правилата за определяне на непреференциален произход се основават на позицията на продукта по ХС. За технологиите, които понастоящем са предмет на изискването за издръжливост, в приложение II е представен общ преглед на съответните позиции по ХС. Правилата за определяне на непреференциален произход са изброени в „Таблица с правила за определяне на непреференциален произход на продуктите (съгласно класификацията в КН)“ на Европейската комисия ([18]).

Що се отнася до доказателството за произход, в съответствие с Митническия кодекс на Съюза се прилага принципът на свободно доказване. По този начин за доказването на произхода на краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии или на основен специфичен компонент могат да бъдат използвани широк набор от документи и доказателства. Следователно възлагащите органи и възложителите могат да поискат всякакви документи, предоставящи надеждна информация, чрез която се установява връзка на продуктите с тяхното място на производство или сглобяване. Тези документи могат да включват фактури, идентификатори на продукти, серийни номера или кодове, табелки с наименованието, сертификати за произход, коносаменти и други транспортни документи, описи на материалите, сертификати за фабрична инспекция или системи за управление на производството.

Митническият кодекс на Съюза се прилага само за продукти, които се внасят в ЕС, но същата документация може да се използва по аналогия за крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и основни специфични компоненти, които не са били предмет на Митническия кодекс на Съюза. Това включва крайни продукти и основни специфични компоненти, произведени в ЕС или внесени като част от по-голям продукт. В последния случай митническата документация би предоставила доказателство за произхода на по-големия продукт, но не и на специфичните компоненти, вградени в него.

В допълнение към документалните доказателства възлагащите органи и възложителите следва постепенно да започнат да използват цифрови системи за проследимост, позволяващи проверка на произхода и веригите на доставки по сигурен и оперативно съвместим начин. Това може да включва в бъдеще и използването на цифров продуктов паспорт. Ако изпълнителят заяви, че някои от неговите продукти или основни специфични компоненти произлизат от доминиращия източник на доставки, възлагащият орган или възложителят не следва да изисква доказателство за произход за тези продукти или основни специфични компоненти.

Ако изпълнителят не представи никакви съответни документи, доказващи произхода или мястото на сглобяване на продукт или основен специфичен компонент, на възлагащия орган или възложителя се налага да допусне, че тези продукти или основни специфични компоненти са с произход от държава, от която ЕС е силно зависим, или са сглобени в такава държава.

С цел да се намали административната тежест за възлагащите органи и възложителите Комисията приканва държавите членки да създадат „бели списъци“ с продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които отговарят на изискванията за издръжливост.

4. *Оценка на стойността на основните специфични компоненти*

За да приложат член 25, параграф 7, буква б) от NZIA, оферентите, възлагащите органи и възложителите трябва да познават дела на всеки основен специфичен компонент в стойността на крайния продукт. За тази цел оферентите могат да използват референтните дялове от стойността, посочени в приложение I към настоящото ръководство, или да докажат действителните дялове от стойността на основните специфични компоненти, като представят подходящи подкрепящи документи.

([17]) Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2013 г. за създаване на Митнически кодекс на Съюза (ОВ L 269, 10.10.2013 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

([18]) Европейска комисия, Таблица с правила за определяне на непреференциален произход на продуктите (съгласно класификацията в КН), https://taxation-customs.ec.europa.eu/table-list-rules-conferring-non-preferential-origin-products-following-classification-cn_en.

Референтни стойности

Оферентите могат да използват референтни стойности, за да улеснят прилагането на изискването за издръжливост. В приложение I към настоящото ръководство са представени референтни дялове от стойността за основните специфични компоненти на най-значимите технологии за нулеви нетни емисии в контекста на обществените поръчки. Дяловете от стойността се основават на оценки на Съвместния изследователски център (JRC) на Европейската комисия. Те отразяват добавената стойност на основните специфични компоненти ([19]).

Представени са референтни стойности само за технологии за нулеви нетни емисии, при които към момента на публикуване на настоящите насоки съществува зависимост на доставките ([20]). При необходимост настоящите насоки могат да бъдат актуализирани, за да се представят референтни стойности за още технологии за нулеви нетни емисии, например когато възникнат зависимости на доставките при други технологии. Референтните стойности могат също да бъдат актуализирани, за да се отразят промените в пазарните условия.

Действителни стойности

Референтните дялове от стойността, посочени в приложение I, може да не отразяват действителната стойност на даден основен специфичен компонент. Затова оферентите следва да имат възможност да определят дела от стойността за основните си специфични компоненти и да използват тези дялове от стойността, когато прилагат изискването за издръжливост, предвидено в член 25, параграф 7, буква б) от NZIA. Когато правят това, оферентите следва да могат да докажат пред възлагащите органи или възложителите по какъв начин изчисляват дела от стойността на компонентите.

За определяне и доказване на дялове от стойността, които се различават от посочените в приложение I, или за възлагането на обществени поръчки за технологии, които не са включени в приложение I, следва да се спазват следните принципи:

— сумата от дяловете от стойността на всички основни компоненти възлиза на 100 %;

— всеки отделен дял представлява относителната добавена стойност от производството на съответния основен специфичен компонент;

— трябва да се представи адекватна документация за покупните цени и произхода на компонентите, както е описано в раздел III.B.3;

— стойностите на основните специфични компоненти следва да се изчисляват така, че да включват антидъмпингови мита, антисубсидийни мита и тарифи.

Когато фактурата е издадена в друга валута, стойността трябва да бъде превърната в евро въз основа на обменния курс на еврото, валиден към момента на покупката.

5. *Спазване на изискванията за издръжливост през целия процес на възлагане на обществени поръчки*

Що се отнася до всички останали изисквания, условия и договорни задължения по член 25, оферентите трябва да се ангажират да спазват изискванията за издръжливост към момента на подаване на офертата, например чрез лична декларация. Действителното спазване на изискванията може да бъде доказано на по-късен етап.

Възлагащите органи и възложителите имат правото да преценят кога да проверят дали изискванията се спазват действително. Това може да се случи на различни етапи от целия цикъл на проекта. Също така те могат по своя преценка да определят кои документи могат да се използват за адекватно доказване на спазването.

([19]) При тези оценки не се отчита добавената стойност на компонентите, които не са основни специфични компоненти. Следователно, като се вземат предвид всички останали компоненти и етапи от веригата за създаване на стойност, дяловете от стойността може да се окажат по-големи от добавената стойност на основните специфични компоненти.

([20]) Съгласно Съобщението на Комисията за предоставяне на актуализирана информация за определяне на дяловете на доставките в Европейския съюз на крайни продукти и техните основни специфични компоненти с произход от различни трети държави съгласно Регламент (ЕС) 2024/1735 за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии (Законодателен акт за промишленост с нулеви нетни емисии); (ОВ C, C/2025/3236, 18.6.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3236/oj).

При определянето на изискванията за доказване на спазването на изискванията за издръжливост е важно възлагащите органи и възложителите да отчитат времето, необходимо за избор на доставчик на елемента от договора, свързан с технологията за нулеви нетни емисии: изпълнителят няма да може да представи доказателства преди етапа на проекта, на който се избират доставчиците.

6. *Определяне на пропорционалната такса (член 25, параграф 7, буква г) от NZIA)*

Обществена поръчка, включваща задължения за издръжливост, ще бъде възложена на участника, представил най-добрата оферта измежду тези, които отговарят на задълженията за издръжливост и други изисквания. Ако на по-късен етап спечелилият поръчката оферент не е в състояние да представи на възлагащите органи и възложителите подходящи доказателства за съответствие с член 25, параграф 7, букви а) и б), възлагащите органи и възложителите изискват от спечелилия поръчката оферент да заплати пропорционална такса в размер на най-малко 10 % от стойността на конкретните крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии по договора, а не от общата стойност на договора. Таксата от най-малко 10 % трябва да се начисли върху пълната стойност на крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, ако оферентът не може да докаже пълно съответствие с изискванията, включително и в случаите, когато само част от технологията за нулеви нетни емисии не отговаря на изискванията.

Пример: възлагащ орган или възложител обявява обществена поръчка за строителство, свързано с доставка и инсталиране на фотоволтаични модули. Преди стартирането на процедурата за възлагане на обществена поръчка Комисията установява, че държавата X е доминиращ източник на доставки на фотоволтаични модули и че при процедурата за възлагане на обществената поръчка трябва да се прилагат изискванията за издръжливост съгласно член 25, параграф 7. По време на изпълнението на обществената поръчка възлагащият орган или възложителят изисква доказателства за съответствие с член 25, параграф 7, буква в). Изпълнителят представя съответните доказателства, че е закупил фотоволтаичните модули извън държавата X, но само за 30 % от общата стойност на закупените фотоволтаични модули. Съгласно член 25, параграф 7, буква г) изпълнителят е длъжен да заплати пропорционална такса в размер на най-малко 10 % от стойността на всички фотоволтаични модули, доставени по договора.

Възлагащите органи и възложителите следва да се уверят, че стойността на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, включени в договора, не е необичайно ниска. Пропорционалната такса трябва да се основава на стойността на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, която отразява пазарните условия. Например обществена поръчка за строителни дейности включва инсталиране на слънчеви панели. Цената на панелите е с 50 % по-ниска от пазарната. Не могат да бъдат представени необходимите доказателства за спазване на изискванията за издръжливост. Съответната такса трябва да е съобразена с дела за стойността на фотоволтаичната уредба по пазарни цени, а не с по ниската цена, посочена в обществената поръчка за строителни дейности.

Що се отнася до пропорционалната такса, тя следва да бъде достатъчно висока, за да възпира прилагането на тръжни стратегии с умишлено неспазване на изискването за издръжливост, което може да бъде проверено едва след приключване на процедурата. Таксата може да бъде под формата на еднократна санкция или в друга подходяща форма.

IV. **ИЗКЛЮЧЕНИЯ**

Съгласно член 25, параграф 9 и член 25, параграф 11 в някои извънредни случаи на възлагащите органи и възложителите се позволява да вземат решение да не прилагат критериите за устойчивост и издръжливост.

В съответствие с член 25, параграф 9 при публикуването на поканата за участие или при започването на процедурата възлагащите органи и възложителите могат да решат да не прилагат изискванията за екологична устойчивост, посочени в член 25, параграф 1, и допълнителните изисквания по член 25, параграф 3 в следните случаи:

— когато след обективна и прозрачна оценка само един икономически оператор може да достави технологията (член 25, параграф 9, буква а);

— когато подобна предишна процедура не е довела до подходящи оферти или заявления за участие (член 25, параграф 9, буква б); или

— когато разликите между офертите, отговарящи на изискванията, и тези, които не отговарят на изискванията, водят до непропорционални разходи (член 25, параграф 9, буква в).

По отношение на критериите за издръжливост, определени в член 25, параграф 7, системата на изключенията е различна. В член 25, параграф 8 се предвижда автоматично и задължително изключение, когато това се изисква съгласно международни споразумения. В член 25, параграф 11 е посочено едно изключение с по-ограничен обхват, приложимо след провеждане на процедурата: възлагащите органи и възложителите могат да решат да не прилагат изискванията за издръжливост само в случаите, когато включването на тези изисквания е довело до липса на подходящи оферти или заявления за участие в същата процедура.

✓ — приемливо основание; ×— неприемливо основание;	Изисквания за екологична устойчивост (член 25, параграф 1)	Допълнителни изисквания (член 25, параграф 3)	Изисквания за издръжливост (член 25, параграф 7)
Единствен доставчик	✓ Член 25, параграф 9, буква а)	✓ Член 25, параграф 9, буква а)	×
Няма подходящи оферти	✓ — в отговор на подобна предишна процедура Член 25, параграф 9, буква б)	✓ — в отговор на подобна предишна процедура Член 25, параграф 9, буква б)	✓ — в отговор на същата процедура Член 25, параграф 11
Непропорционални разходи или техническа несъвместимост	✓ Член 25, параграф 9, буква в)	✓ Член 25, параграф 9, буква в)	×
Международни споразумения (напр. GPA)	×	×	✓ Член 25, параграф 8

А. **Единствени доставчик (член 25, параграф 9, буква а) от NZIA)**

Изключението по член 25, параграф 9, буква а) от NZIA се отнася до монополна ситуация, при която технологията за нулеви нетни емисии може да бъде доставена само от конкретен икономически оператор и не съществува достатъчно добра алтернатива или заместител. Ако възлагащите органи и възложителите извършат предварителен пазарен анализ и/или предварителни пазарни консултации и след обективна и прозрачна оценка установят, че съществува такава монополна ситуация, те могат да решат да не прилагат изискванията по член 25, параграфи 1 и 3. Освен това липсата на конкуренция не трябва да бъде резултат от изкуствено ограничаване на параметрите на процедурата за възлагане на обществена поръчка. Възлагащите органи и възложителите не могат да манипулират техническите спецификации или изисквания с цел да ограничават конкуренцията. По-скоро изключението е строго ограничено до неизбежни случаи на технологична изключителност.

Изключението следва да се прилага по прозрачен начин, като се спазват принципите, заложени в правото на ЕС в областта на обществените поръчки. Възлагащите органи и възложителите следва да могат да докажат, че не съществува достатъчно добър алтернативен доставчик или заместител и че липсата на конкурентни оферти не се дължи на самоналожени или ненужни ограничения в рамките на дадения процес на възлагане на обществена поръчка, включващ технологията за нулеви нетни емисии.

Б. **Липса на подходяща оферта или заявление за участие (член 25, параграф 9, буква б) и член 25, параграф 11 от NZIA)**

Що се отнася до изискванията за екологична устойчивост и допълнителните изисквания, изключението по член 25, параграф 9, буква б) позволява на възлагащите органи и възложителите да не прилагат изискванията на член 25, параграфи 1 и 3, когато не са подадени подходящи оферти или заявления за участие в отговор на подобна предишна процедура за възлагане на обществена поръчка, обявена от същия възлагащ орган или възложител през двете години непосредствено преди началото на планираната нова процедура за възлагане на обществена поръчка.

С Директива 2014/24/ЕС допълнително се уточнява кога дадена оферта или заявление за участие следва да се счита за „неподходяща“. В нея се предвижда следното:

„Счита се, че дадена оферта е неподходяща, когато не съответства на поръчката, тъй като явно не може без съществени промени да отговори на посочените в документацията за обществената поръчка потребности и изисквания на възлагащия орган. Счита се, че дадено заявление за участие е неподходящо, когато съответният икономически оператор трябва или може да бъде изключен в съответствие с член 57 или не отговаря на критериите за подбор, установени от възлагащия орган в съответствие с член 58.“ ([21])

Следва да се подчертае, че една оферта или заявление за участие не може да се счита за „неподходящо“, когато цената надвишава бюджета на възлагащия орган или възложителя, както е определена и документирана преди стартирането на процедурата за възлагане на обществена поръчка.

Що се отнася до изискванията за издръжливост, член 25, параграф 11 може да се прилага само когато е стартирана процедура за възлагане на обществена поръчка, включваща изискванията за издръжливост, и тя не е довела до постъпването на подходящи оферти или заявления за участие. Той не може да се прилага въз основа на подобна предишна процедура за възлагане на обществена поръчка, при която не е постъпила подходяща оферта или подходящо заявление за участие, нито въз основа на предварителен пазарен анализ, който показва, че ако бъде стартирана процедура за възлагане на обществена поръчка, включваща изискванията за издръжливост, няма да бъдат получени подходящи оферти или заявления за участие.

Когато това условие е изпълнено, възлагащите органи и възложителите могат да избират между два варианта:

— ***Процедура на договаряне без предварително обявление.*** Ако възлагащите органи и възложителите решат да приложат процедурата на договаряне, те нямат право да променят нито една от спецификациите или минималните изисквания, в това число изискванията за издръжливост. Те обаче ще могат да договарят останалите аспекти на договора.

— ***Неприлагане на изискванията за издръжливост.*** Възлагащите органи и възложителите могат също така да решат да стартират нова процедура за възлагане на обществена поръчка, която има за цел да отговори на същите нужди като първоначалната процедура, но без да се прилагат изискванията за издръжливост. В този случай възлагащите органи и възложителите разполагат с по-голяма гъвкавост да променят спецификациите в сравнение с първоначалната процедура за възлагане на обществена поръчка.

B. **Непропорционални разлики в разходите (член 25, параграф 9, буква в) и член 25, параграф 10 от NZIA)**

Съгласно член 25, параграф 9, буква в) и член 25, параграф 10 от NZIA, когато прогнозната ценова разлика, произтичаща от прилагането на изискването за устойчивост (член 25, параграф 1) и допълнителното изискване (член 25, параграф 3), надвишава 20 %, възлагащият орган или възложителят може да реши да не включва тези две изисквания в процедурата за възлагане на обществена поръчка.

Прогнозната ценова разлика от 20 % следва да се отнася до стойността на елемента от договора за обществена поръчка, свързан с технологията за нулеви нетни емисии, а не до стойността на целия договор. Стойността на обществената поръчка следва да се изчисли в съответствие с член 5 от Директива 2014/24/ЕС, когато е приложимо.

Непропорционалните разходи трябва да бъдат оценени от възлагащия орган или възложителя преди началото на процедурата за възлагане на обществена поръчка. Те се доказват само ако възлагащият орган или възложителят предостави обективни и проверими данни, които показват, че при равни други условия разликата в разходите между процедура за възлагане на обществена поръчка, проведена с използване на тези неценови критерии, и процедура за възлагане на обществена поръчка без тези неценови критерии ще надхвърли 20 %. Под „обективни и проверими данни“ се разбират данни, основани на анализ на пазара, които показват как прилагането на критериите би повишило разходите по тръжните проекти в сравнение със съпоставителен анализ на разходите, при който неценовите критерии по член 25 не са били приложени. Разходите по последните процедури за възлагане на обществени поръчки могат да бъдат използвани като референтна стойност. Данните трябва да бъдат проверими, в смисъл че заинтересованите страни трябва да бъдат информирани за анализа, извършен от възлагащия орган или възложителя.

([21]) Член 32, параграф 2, буква а), втора алинея от Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

Тъй като възлагащите органи и възложителите разполагат с известна гъвкавост при прилагането на неценовите критерии — включително, например, възможността да избират измежду различните допълнителни неценови критерии по член 25, параграф 3 или да прилагат допълнително неценово изискване във връзка с екологичната устойчивост, както е предвидено в член 25, параграф 2 — прогнозата за разликата в разходите трябва да се основава на критерии с възможно най-малко въздействие върху разходите. Ако критериите, определени на това най-ниско равнище, водят до прогнозни разлики в разходите над 20 %, възлагащият орган или възложителя може да реши да не прилага неценовите критерии по член 25, параграфи 1—4.

Г. **Международни споразумения (член 25, параграф 8 от NZIA)**

Изключението по член 25, параграф 8 от NZIA обхваща случаи, при които доминиращият източник на доставки е страна по международни споразумения в областта на обществените поръчки. В него се предвижда, че изискванията за издръжливост не следва да се прилагат към технологиите за нулеви нетни емисии, при които доминиращият източник на доставки е обвързан със Споразумението за държавните поръчки (GPA) или други съответни международни споразумения, с които е обвързан и ЕС, ако процедурата за възлагане на обществена поръчка попада в обхвата на приложение I към GPA или на друго съответно международно споразумение ([22]). Това изключение се отнася до произхода на продуктите, а не до мястото на учредяване на доставчика.

Ако вземем за пример процедура за възлагане на обществена поръчка от възлагащ орган от ЕС за закупуване на слънчева фотоволтаична уредба, процедурата ще попада в обхвата на приложение I към GPA (изпълнено е условие 1). В съобщението относно дяловете на доставките в ЕС се отбелязва висока зависимост (> 50 %) от държава X по отношение на доставките на слънчеви фотоволтаични уредби (необходимо е да се приложи член 25, параграф 7).

— Приема се, че държава X е страна по съответно международно споразумение, регулиращо обществените поръчки. Следователно не е необходимо да бъдат приложени изискванията за издръжливост към крайните продукти и компоненти с произход от държава X.

— Приема се, че държава X не е страна по съответно международно споразумение, регулиращо обществените поръчки. Следователно трябва да бъдат приложени изискванията за издръжливост към крайните продукти и компоненти с произход от държава X.

([22]) Допълнение I към GPA съдържа приложения 1—5; допълнителна информация е на разположение на адрес: https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_app_agree_e.htm. Инструментът на Европейската комисия „Обществени поръчки за купувачи“ може да бъде полезен при определянето на това дали е обхванатa дадена процедура: https://webgate.ec.europa.eu/procurementbuyers/bg/#/procumementlocation.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

РЕФЕРЕНТНИ СТОЙНОСТИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ДЕЛА НА ДОБАВЕНАТА СТОЙНОСТ НА ОСНОВНИТЕ СПЕЦИФИЧНИ КОМПОНЕНТИ НА КРАЙНИЯ ПРОДУКТ В ОБЛАСТТА НА ТЕХНОЛОГИИТЕ ЗА НУЛЕВИ НЕТНИ ЕМИСИИ

Технологии за слънчева енергия

Крайни продукти	Основни специфични компоненти	% от разходите за механичната част в крайния продукт
Подкатегория: Фотоволтаични технологии		
Слънчеви фотоволтаични уредби (модул, фиксирана монтажна система, инвертор)	Поликристален силиций с чистота за фотоволтаични приложения	7,2
	Слитъци от силиций с чистота за фотоволтаични приложения или еквивалентни на тях	6,4
	Фотоволтаични пластини или еквивалентни на тях	9,5
	Фотоволтаични елементи или еквивалентни на тях	20,4
	Слънцезащитно стъкло	9,5
	Фотоволтаични модули	26,6
	Инвертори за фотоволтаични уредби	20,4

Технологии за вятърна енергия от уредби, разположени на сушата, и за производство на енергия от възобновяеми източници в морето

Крайни продукти	Основни специфични компоненти	% от разходите за механичната част в крайния продукт
Подкатегория: Технологии за вятърна енергия от уредби, разположени на сушата		
Разположени на сушата вятърни турбини	Гондоли (монтаж)	8,4
	Роторни главини	2,4
	Основни лагери, лагери за ъглово преместване около вертикалната ос и лагери за промяната на ъгъла на лопатите	5,9
	Задвижващи системи с директно задвижване (включително генератори) и/или задвижващи системи с предавателна кутия (включително генератори)	12,9
	Постоянни магнити на вятърни турбини	1,2
	Предавателни кутии за вятърни турбини	8,4
	Лопати	31,0
	Кули	29,8
Вятърни турбини в морето (без предавателна кутия)	Гондоли (монтаж)	5,8
	Роторни главини	3,5
	Основни лагери, лагери за ъглово преместване около вертикалната ос и лагери за промяната на ъгъла на лопатите	5,8
	Задвижващи системи с директно задвижване (включително генератори) и/или задвижващи системи с предавателна кутия (включително генератори)	15,0
	Постоянни магнити на вятърни турбини	7,0
	Лопати	15,2
	Кули	8,1
	Фундаменти/плаващи платформи (за вятърна енергия от разположени в морето инсталации)	39,6

Крайни продукти	Основни специфични компоненти	% от разходите за механичната част в крайния продукт
Подкатегория: Технологии за вятърна енергия от уредби, разположени на сушата		
Вятърни турбини в морето (с предавателна кутия)	Гондоли (монтаж)	5,7
	Роторни главини	3,4
	Основни лагери, лагери за ъглово преместване около вертикалната ос и лагери за промяната на ъгъла на лопатите	5,7
	Задвижващи системи с директно задвижване (включително генератори) и/или задвижващи системи с предавателна кутия (включително генератори)	14,6
	Постоянни магнити на вятърни турбини	1,1
	Предавателни кутии за вятърни турбини	7,8
	Лопати	14,9
	Кули	8,0
	Фундаменти/плаващи платформи (за вятърна енергия от разположени в морето инсталации)	38,8

Батерии и технологии за акумулиране на енергия

Крайни продукти	Основни специфични компоненти	% от разходите за механичната част в крайния продукт
Подкатегория: Технологии за акумулаторни батерии		
Акумулаторни батерии	Батерийни блокове	10
	Батерийни модули	10
	Електрохимични елементи за батерии	14
	Активни материали на катода	27
	Активни материали на анода	7
	Електролити	8
	Сепаратори	8
	Тоководи (включително тънко медно фолио и тънко алуминиево фолио)	6
	Системи за управление на батерията (BMS)	5
	Системи за регулиране на температурата на батерията (BTMS)	5

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ПОЗИЦИИ ПО ХС, СВЪРЗАНИ С КРАЙНИ ПРОДУКТИ И ОСНОВНИ СПЕЦИФИЧНИ КОМПОНЕНТИ В ОБЛАСТТА НА ТЕХНОЛОГИИТЕ ЗА НУЛЕВИ НЕТНИ ЕМИСИИ

Краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии	Компоненти	Позиция по ХС
Слънчеви фотоволтаични уредби	Поликристален силиций с чистота за фотоволтаични приложения	2804
	Слитъци от силиций с чистота за фотоволтаични приложения или еквивалентни на тях	2804
	Фотоволтаични пластини или еквивалентни на тях	3818
	Фотоволтаични елементи или еквивалентни на тях	ex 3541 (а)
	Слънцезащитно стъкло	7005
		ex 7006 (б)
		7007
	Фотоволтаични модули	ex 8541 (а)
	Инвертори за фотоволтаични уредби	8504
	Следящи устройства за фотоволтаични уредби и специфичните конструкции за монтажа им	8479
Слънчеви топлинни уредби	Слънчеви топлинни колектори (включително плоски, вакуумнотръбни, системи за концентриране и въздухосборници)	8419
	Слънчеви топлинни поглъщатели	8419
	Слънцезащитно стъкло	7005
		ex 7006 (б)
		7007
	Следящи устройства за слънчеви топлинни панели и специфичните конструкции за монтажа им	8479
Технологии за вятърна енергия от уредби, разположени на сушата, и технологии за вятърна енергия от уредби, разположени в морето	Гондоли (монтаж)	8501
	Роторни главини	8412
	Основни лагери, лагери за ъглово преместване около вертикалната ос и лагери за промяната на ъгъла на лопатите	8482
	Задвижващи системи с директно задвижване (включително генератори) и/или задвижващи системи с предавателна кутия (включително генератори)	8501
	Постоянни магнити на вятърни турбини	8505
	Предавателни кутии за вятърни турбини	8483
	Лопати	8412
	Кули	7308
	Фундаменти/плаващи платформи (само за разположени в морето инсталации)	7308

Краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии	Компоненти	Позиция по ХС
Акумулаторни батерии	Батерийни блокове	8507
	Батерийни модули	8507
	Електрохимични елементи за батерии	8507
	Активни материали на катода	2842
		2841
	Активни материали на анода	3801 10
	Електролити	2826
	Сепаратори	8507
	Тоководи (включително тънко медно, алуминиево, никелово и въглеродно фолио)	7410
		7607 11
		7607 19
		ex 7506 (a)
	Системи за управление на батерията (BMS)	8537